

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 5-11-1996

Αριθ. Γνωμοδότησης: 3065

(14)

Θέμα: Κατανομή Ιατροδικαστικών πράξεων
μεταξύ α) των Εργαστηρίων Ιατροδικαστικής
και Τοξικολογίας των ΑΕΙ και β) των
Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών Υπουργείου
Δικαιοσύνης

Προς: Τους κ.Εισαγγελείς Εφετών

Σχετ: α) 1021/14.10.1996 Εργαστηρίου
Τοξικολογίας Εθνικού
Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
β) 924/11.9.96 ιδίου ως
εργαστηρίου
γ) 70/4.11.1992 Εργαστηρίου
Ιατροδικαστικών Επιστημών Παν/μίου
Κρήτης
δ) 190/20.9.1 Ιατροδικαστικής
Υπηρεσίας Ηρακλείου Κρήτης
ε) 2350/17.4. Ιατροδικαστικής
Υπηρεσίας Αθηνών

Κοιν: 1. Υπουργείο Δικαιοσύνης
2. Υπουργείο Δημόσιας Τάξης
3. Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας
4. κ. Πρόεδρο Αρείου Πάγου
5. Εργαστήριο Ιατροδικαστ.
και Τοξικολογίας Εθνικού
Καποδιστριακού Παν/μίου
Αθηνών
6. Εργαστήριο Ιατροδικαστ.
Επιστημών Παν/μίου
Κρήτης
7. Ιατροδικαστική Υπηρεσία
Ηρακλείου Κρήτης
8. Ιατροδικαστική Υπηρεσία
Αθηνών

Ι. Υστερα από τα σχετικά, από τα οποία προκύπτει ότι έχει δημιουργηθεί αμφισβήτηση ως προς την έννοια των διατάξεων περί της δικαιοδοσίας των Εργαστηρίων Ιατροδικαστικής των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης, για την διεκτέλεση ιατροδικαστικών πράξεων, σας γνωρίζω, κατά τα άρθρα 24 παρ. 5 και 25 παρ. 2β Ν 1756/1988, μετά και από αίτημα που διατυπώνεται με τα (α), (β) και (γ) σχετικά την κατωτέρω γνώμη της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου επί του θέματος αυτού, και παρακαλώ α) να την γνωστοποιήσετε στους Εισαγγελείς Πρωτοδικών και β) να υποδείξετε την ομοιόμορφη από μέρους των εισαγγελικών λειτουργιών και των

προανακριτικών υπαλλήλων εφαρμογή των οδηγιών αυτών .

II. Στο άρθρο 1 του Ν.Γ.ΧΠ/1910 ορίζεται ότι σε κάθε Εισαγγελία Πρωτοδικών που εδρεύει σε πόλη με πληθυσμό άνω των 50.000 κατοίκων μπορεί να διοριστεί αριθμός Ιατροδικαστών, οι οποίοι δεν δικαιούνται άλλης, πλην του μισθού, αμοιβής, ενώ στο άρθρο 3 ορίζεται ότι οι μικροσκοπικές και τοξικολογικές ιατροδικαστικές έρευνες ενεργούνται στο Εργαστήριο Ιατροδικαστικής του Πανεπιστημίου αντί αμοιβής ανάλογης προς το είδος της εργασίας. Αφετέρου κατά το άρθρο 6 του νόμου αυτού " Απαγορεύεται η εις οιονδήποτε άλλον ιατρόν ανάθεση επ' αμοιβή ιατροδικαστικών πράξεων υπό των εν τω πρώτω άρθρω αναφερομένων αρχών Αθηνών ή Πειραιώς ή και αλλαχού , όπου υπάρχει διορισμένος ιατροδικαστής συμφώνως τω επομένω άρθρω. Μόνο εις εξαιρετικές ιατροδικαστικές ως και τοξικολογικές περιπτώσεις δύναται ο εισαγγελεύς από κοινού μετά του ανακριτού να αναθέτωσι τας εργασίας ταύτας εις ειδικούς και διακεκριμένους επιστήμονας". Τέλος με το άρθρο 8 του νόμου αυτού ιδρύθηκε στην Αθήνα ειδικό νεκροσκοπείο , στο οποίο μεταφέρονται τα πτώματα εκείνων που πέθαναν αιφνιδίως ή βιαίως, προκειμένου να αναγνωριστούν και να εξεταστούν ιατροδικαστικώς, σ' αυτό δε εξασκούνται οι φοιτητές της Ιατρικής , ειδικά δε και εκείνοι που προορίζονται για ιατροδικαστές. Προκύπτει από τις διατάξεις αυτές ότι εκτός δικαιοδοσίας της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών και σε ολόκληρη τη χώρα Ιατροδικαστικές πράξεις μπορούσε να ενεργήσει οποιοσδήποτε ιατρός, ενώ στις περιφέρειες της Εισαγγελίας

~~X~~

αυτής οι πράξεις αυτές ενεργούνται αποκλειστικά από την Ιατροδικαστική Υπηρεσία Αθηνών, κατ' εξαίρεση δε μπορούσαν οι δικαστικές αρχές σε "εξαιρετικές" περιπτώσεις να αναθέτουν την Ιατροδικαστική πράξη και στις περιφέρειες των Εισαγγελιών Πρωτοδικών Αθηνών και Πειραιά σε "ειδικούς και διακεκριμένους επιστήμονες".

III. Το Ν.Δ. 885/1971 "Περί τροποποιήσεως των περί Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών Υπουργείου Δικαιοσύνης διατάξεων κλπ.", αφού εν τω μεταξύ ιδρύθηκε και η Ιατροδικαστική Υπηρεσία Πειραιά (.....), αύξησε τις θέσεις των Ιατροδικαστών και του βοηθητικού προσωπικού στις Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες Αθηνών και Πειραιά, προέβλεψε δε το άρθρο 5 αυτού ότι με Π.Δ. εκδιδόμενα από τους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Οικονομικών μπορεί να συσταθούν Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες και στις έδρες των Εφετείων.

IV. Με το άρθρο 5 του Ν. 1649/1986 αντικαταστάθηκε το προαναφερόμενο άρθρο 5 του Ν.Δ. 885/1971 ως εξής. Στην παραγραφο 1 προβλέπεται η δυνατότητα συστάσεως με Π.Δ. Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών στις έδρες των Πρωτοδικείων (αντί των εδρών των Εφετείων, που προεβλέπετο) στην παρ. 2 προβλέπεται ο καθορισμός με τα Π.Δ. αυτά της συνθέσεως των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών και στην παρ. 3 η δυνατότητα πληρώσεως των θέσεων των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών και με απόσπαση ή μετάθεση. Περαιτέρω στην παραγρ. 4 ορίζεται " Η ενέργεια Ιατροδικαστικής πραγματογνωμοσύνης με απόφαση του Προεδρίου για την ανάκριση υπαλλήλου ή του δικαστηρίου εκτός του νομού Αττικής μπορεί να ανατίθεται στα Εργαστήρια Ιατροδικαστικής των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) ή

των νοσηλευτικών ιδρυμάτων του Ε.Σ.Υ., που εδρεύουν στην ίδια περιφέρεια ή σε περιφέρεια με την οποία συνδέονται με τον πιο εύκολο συγκοινωνιακό τρόπο. Η διενέργεια γίνεται από μέλη του διδακτικού επιστημονικού προσωπικού που έχουν ειδικότητα Ιατροδικαστικής ή και ειδικότητα αντίστοιχη προς τη φύση του γεγονότος που καλούνται να διαγνώσουν και να αξιολογήσουν ". Περαιτέρω κατά την παραγρ. 5 " Οπου εκτός του Νομού Αττικής, δεν υφίσταται Ιατροδικαστική Υπηρεσία και λειτουργεί σε ΑΕΙ Εργαστήριο Ιατροδικαστικής, η διενέργεια ιατροδικαστικής πραγματογνωμοσύνης ανατίθεται υποχρεωτικά σε αυτό, εφόσον απαιτείται νεκροτομή ή συντρέχει άλλος εξαιρετικός λόγος, κατά την κρίση του αρμόδιου για την ανάκριση υπαλλήλου ή δικαστηρίου". Τέλος, κατά την παράγρ. 6 " Στην περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου και εφόσον δεν απαιτείται η διενέργεια νεκροτομής ή το γεγονός είναι μικρότερης σημασίας ή συντρέχει άλλος ειδικός λόγος , τότε ο αρμόδιος για την ανάκριση υπάλληλος ή το δικαστήριο μπορεί να αναθέτει την διενέργεια της στο ιατρικό προσωπικό που υπηρετεί στην πλησιέστερη νοσηλευτική μονάδα του ΕΣΥ. Το άρθρο 189 Κ.Π.Δ. εφαρμόζεται αναλόγως". Έτσι για μεν τον Νομό Αττικής διατηρήθηκε η αποκλειστική αρμοδιότητα της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας, ενώ για τις περιοχές εκτός του Νομού αυτού έγινε διάκριση. Εάν υπάρχει ιατροδικαστική Υπηρεσία , δημιουργήθηκε παράλληλη αρμοδιότητα και των Εργαστηρίων Ιατροδικαστικής των Α.Ε.Ι. ή των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων του ΕΣΥ . Εάν δεν υπάρχει Ιατροδικαστική Υπηρεσία, οι ιατροδικαστικές

3.-

πραγματογνωμοσύνες , προκειμένου περί νεκροτομών ή εφόσον συντρέχει άλλος εξαιρετικός λόγος, κατά την κρίση του αρμοδίου να παραγγείλει την πραγματογνωμοσύνη, έπρεπε να διενεργηθούν υποχρεωτικά από το Εργαστήριο Ιατροδικαστικής του ΑΕΙ. Κατά τα λοιπά ήσαν αρμόδιες οι πλησιέστερες ή προσφορότερες νοσηλευτικές μονάδες. Η ισοτίμη συναρμοδιότητα των Εργαστηρίων Ιατροδικαστικής των ΑΕΙ ή των νοσηλευτικών ιδρυμάτων του ΕΣΥ αφενός και των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών αφετέρου, προκύπτει από την λογική και γραμματική ερμηνεία της παραπάνω παραγράφου 4. Εάν ο νόμος ήθελε να αναθέσει συμπληρωματικό ρόλο στα Εργαστήρια του ΑΕΙ και των Νοσοκομείων θα το προσδιόριζε ρητώς.

Υ. 1) Αλλά το άρθρο 123 του Ν. 2071/1992 αντικατέστησε τις παραγράφους 4,5 και 6 του Ν.Δ 885/1976, όπως είχαν αντικατασταθεί με το άρθρο 5 του Ν. 1649/1986, και τις συγχώνευσε ως εξής: "παρ. 4-α) Η διενέργεια ιατροδικαστικών πράξεων μπορεί με παραγγελία του αρμοδίου δικαστηρίου, εισαγγελέα, ανακριτή ή ανακριτικού υπαλλήλου να ανατίθεται και στα Εργαστήρια Ιατροδικαστικής των ΑΕΙ, όπου υπάρχουν, ή των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων Πανεπιστημιακών ή του ΕΣΥ που εδρεύουν στην περιφέρεια ή σε περιφέρεια με την οποία συνδέονται με τον πιο εύκολο συγκοινωνιακό τρόπο. Τις Ιατροδικαστικές πράξεις στα ΑΕΙ ενεργούν μέλη του ΔΕΠ, που έχουν την ειδικότητα του Ιατροδικαστή και ορίζονται από τον αρμόδιο Διευθυντή του Εργαστηρίου, εκτός εάν η σχετική παραγγελία του Εισαγγελέα ή των άλλων αρμοδίων απευθύνεται σε συγκεκριμένο μέλος του ΔΕΠ, οπότε εκτελείται από αυτό. β) προβλέπονται η σύσταση με Π.Δ. θέσεων Ιατροδικαστών στα

Νομαρχιακά, Περιφερειακά και Πανεπιστημιακά Νοσηλευτικά Ιδρύματα). γ) Αν συντρέχει εξαιρετικός λόγος, κατά την κρίση του αρμοδίου για την ανάκριση υπαλλήλου ή δικαστηρίου, μπορεί να ανατεθεί η διενέργεια ιατροδικαστικής πραγματογνωμοσύνης και σε ιατρό άλλης ειδικότητας, εφόσον η ειδικότητα αυτή προσιδιάζει απολύτως προς το ειδικό αντικείμενο της πραγματογνωμοσύνης".

2) Με την νέα διάταξη η ισοτιμία προς την Ιατροδικαστική Υπηρεσία συναρμοδιότητα και των Εργαστηρίων Ιατροδικαστικής των ΑΕΙ επεκτείνεται και στον Νομό Αττικής ("όπου υπάρχουν.."), ενώ η ισοτιμία συναρμοδιότητα και των Εργαστηρίων Ιατροδικαστικής των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων Πανεπιστημιακών ή του ΕΣΥ διατηρείται, όπως και πριν την νέα διάταξη εκτός του νομού Αττικής (".....που εδρεύουν στην περιφέρεια ή σε περιφέρεια με την οποία συνδέονται με τον πιο εύκολο συγκοινωνιακό τρόπο.."). Περισσότερο να επαναλάβω ότι η φρασεολογία της νέας διατάξεως ότι " Η διενέργεια ιατροδικαστικών πράξεων μ π ο ρ ε ί ... να ανατίθεται και στα Εργαστήρια Ιατροδικαστικής των ΑΕΙ, όπου υπάρχουν, κλπ." ήταν λογικά και γραμματικά αναγκαία για να προσδιορίσει την ισοτιμία διενέργεια πραγματογνωμοσύνης. Εάν ο νόμος ήθελε να προσδώσει συμπληρωματικό και δευτερεύοντα χαρακτήρα στην αρμοδιότητα των Ιατροδικαστικών Εργαστηρίων των ΑΕΙ ή των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων Πανεπιστημιακών ή του ΕΣΥ θα το προσδιόριζε με συγκεκριμένους νομικούς όρους. Θα ήταν, όμως και παράδοξο να προσδοθεί δευτερεύων ρόλος στα

4.-

Ιατροδικαστικά Εργαστήρια στα οποία πραγματοποιείται η θεωρητική και πρακτική κατάρτιση των Ιατροδικαστών . Στην εισηγητική έκθεση του Ν. 2070/1992 και σχετικά προς το άρθρο 123 σημειώνεται "....Η δυνατότητα εκτελέσεως ιατροδικαστικών πράξεων και από τα ΑΕΙ , τα οποία εξάλλου είναι εξουσιοδοτημένα για την εκπαίδευση των νέων ιατρών στην ειδικότητα, αλλά και η καθιέρωση του κλινικού ιατροδικαστή , με δυνατότητα στελέχωσης των Νοσοκομείων με ειδικούς ιατροδικαστές , θα επιλύσει σοβαρά προβλήματα , τόσο στο χώρο της ιατρικής (σωματικές βλάβες, μεταμοσχεύσεις, νεκροτομική διερεύνηση των αιφνιδίων θανάτων στα νοσοκομεία κλπ.) , όσο και της Δικαιοσύνης του Κράτους, αφού θα υπάρχουν σε ολόκληρη την Επικράτεια ειδικοί ιατροδικαστές μέσα στα Νοσοκομεία , που θα εξυπηρετούν , κατά τρόπο σωστό και επιστημονικά απολυτα τεκμηριωμένο , το έργο της Δικαιοσύνης". Προκύπτει ότι ούτε στην εισηγητική έκθεση περιέχεται, έστω εκτός κειμένου του νόμου, οποιαδήποτε επιφύλαξη περί πρωτεύοντος ρόλου της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας και συμπληρωματικού των Ιατροδικαστικών Εργαστηρίων των ΑΕΙ. Τουναντίον , μάλιστα, η εισηγητική έκθεση περιέχει την αιτιολογία της ισοτιμής συναρμοδιότητας των υπηρεσιών για τις οποίες πρόκειται σχετικά με την διενέργεια πραγματογνωμοσύνης .

γ) Την παραπάνω ορθή ερμηνευτικά άποψη περί παράλληλης αρμοδιότητας έχουν εκφράσει το Υπουργείο Δικαιοσύνης (από 31.12.1992 έγγραφο Γεν. Γραμματέα προς Εργαστήριο Ιατροδικαστικών Επιστημών του Παν/μίου Κρήτης), το Υπουργείο Υγείας , Πρόνοιας και Κοινων. Ασφαλίσεων (1516/3/3/1993 έγγραφο του προς το ίδιο Εργαστήριο) και η Ελληνική

4a

Αστυνομία (με το 1016/26.9.1995 έγγραφο της προς την Δ/νση Δημόσιας Ασφάλειας). Η ταυτόσημη δε αντιμετώπιση του θέματος μαρτυρεί ότι η υποστηριζόμενη εκδοχή περί ισοτιμής συναρμοδιότητας προκύπτει κατά την αναμφισβήτητη έννοια του Νόμου.

δ) Συνεπώς τα διαλαμβανόμενα στο 2350/17.4.1995 έγγραφο του Προισταμένου της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Αθηνών προς την Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής περί αποστολής αποκλειστικά στην Υπηρεσία αυτή παραγγελιών για την διενέργεια Ιατροδικαστικών πραγματογνωμοσυνών δεν ισχύει, για τον λόγο ότι αντίκειται στην παραπάνω ορθή ερμηνεία των σχετικών διατάξεων, αλλά και γιατί οδηγίες προς τις αστυνομικές αρχές, στα πλαίσια των ανακριτικών καθηκόντων τους, μπορούν να δώσουν μόνον οι εισαγγελείς (Ν. 1756/1988 άρθρο 24 παρ. 5). Αντιτίθεται επίσης προς την ανωτέρω ορθή έννοια του νόμου περί ισοτιμής συναρμοδιότητας των Εργαστηρίων Ιατροδικαστικής των ΑΕΙ και των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων Πανεπιστημιακών ή του ΕΣΥ και, επομένως δεν ισχύει οποιαδήποτε εισαγγελική γνωμοδότηση που δέχεται ως συμπληρωματική την αρμοδιότητα των Εργαστηρίων Ιατροδικαστικής των ΑΕΙ ή των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων Πανεπιστημιακών ή του ΕΣΥ.

VI.Υστερα από όλα αυτά επιβάλλεται να δώσετε τις αναγκαίες οδηγίες προς τους Εισαγγελείς Πρωτοδικών της περιφέρειας σας και αυτοί περαιτέρω προς τους ανακριτικούς υπαλλήλους: 1.-Περί του ότι είναι ισοτιμη η συναρμοδιότητα των Εργαστηρίων Ιατροδικαστικής των ΑΕΙ και των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων Πανεπιστημιακών ή του ΕΣΥ αφενός

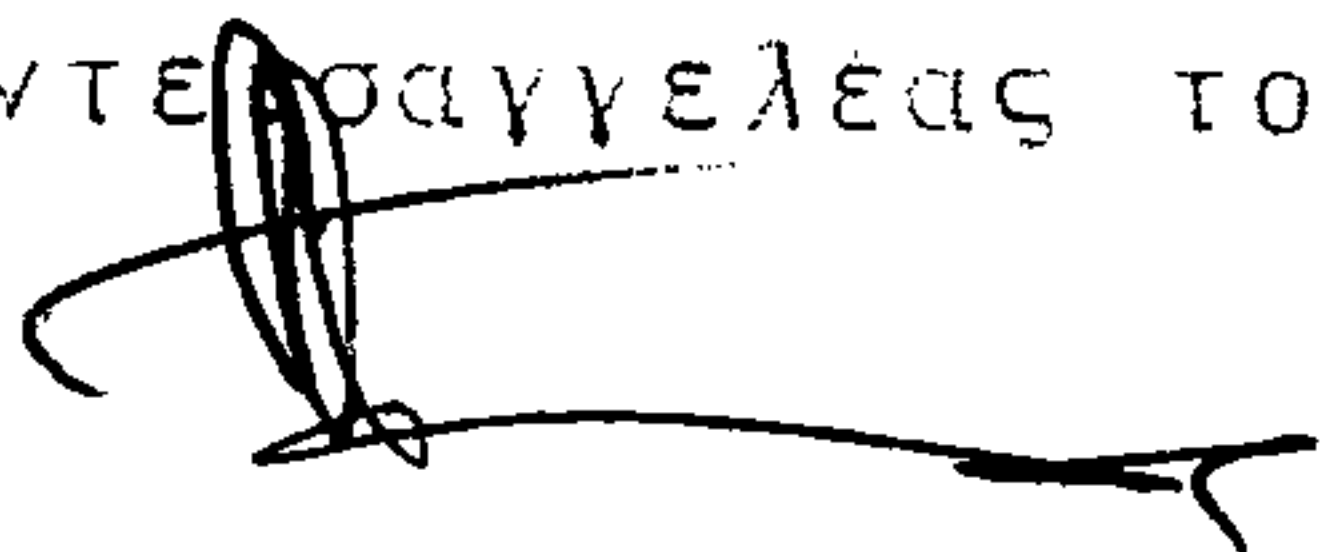
και των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης αφετέρου και επομένως πρέπει να αναθέτουν την διενέργεια Ιατροδικαστικών πράξεων ισοτίμα στις Υπηρεσίες αυτές.

Θα τηρείται δε προς τούτο "βιβλίο παραγγελιών ιατροδικαστικών πραγματογνωμοσυνών" σε κάθε Εισαγγελία Πρωτοδικών και στα Γραφεία των ανακριτικών υπαλλήλων για να πραγματοποιείται λογικός καταμερισμός και θα ελέγχονται τα βιβλία αυτά κατά τις επιθεωρήσεις των Εισαγγελέων Εφετών και Πρωτοδικών. Ο Εισαγγελικός έλεγχος θα αποβλέπει στη διαπίστωση τυχόν συστηματικά μονομερούς επιλογής είτε των Εργαστηρίων Ιατροδικαστικής είτε των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών.

2.- Να κατάρτιζον με επιμέλεια τις παραγγελίες για ιατροδικαστική πραγματογνωμοσύνη, τόσο ως προς τον παραλήπτη (ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ή ΠΕΙΡΑΙΑ κλπ.- ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ και ΤΟΞΙΚΟΛΟΓΙΑΣ του ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ --- ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ κλπ.

Κάθε Εισαγγελέας Πρωτοδικών πρέπει να ενημερωθεί περί της υπάρξεως τούτων στην περιφέρειά του και να ενημερώσει τους ανακριτικούς υπαλλήλους σχετικώς), όσο και ως προς το περιεχόμενο της παραγγελίας, είναι δε πρόδηλο ότι την περί τούτου ευθύνη έχει ο Εισαγγελικός λειτουργός ή ο Ανακριτικός υπάλληλος που υπογράφει την παραγγελία.-

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Ηλίας Σπυρόπουλος